

Birleşik Zamanlı Fiiller (Hikâye, Rivayet, Şart)

Birleşik zamanlı fiil, **basit zaman eki** ile **ek fiil ekini** art arda taşır: gel-ir-di, gel-iyor-muş, gel-ecek-se.

1 Birleşik Zaman Nedir?

- Fiil önce basit zamanla çekimlenir.
- Sonra ek fiilin -di, -miş ya da -se eki gelir.
- Formül: kök + zaman eki + ek fiil eki + kişi eki
- Ayrı da yazılabilir: gelir idi = gelirdi

2 Hikâye (-di)

- Geçmişte süren ya da tekrar eden durumu anlatır.
- Örnek: gelirdi, geliyordu, gelecekti
- gelmişti = öğrenilen geçmişin hikâyesi
- Emir kipinin hikâyesi yoktur.

3 Rivayet (-miş)

- Başkasından duyulan bilgiyi anlatır.
- Örnek: gelirmiş, geliyormuş, gelecekmış
- Yalnız geçmişti değil, geleceği de aktarır.

4 Şart (-se)

- Bir işin başka işe bağlı olduğunu anlatır.
- Örnek: gelirse, geliyorsa, gelecekse
- gelse tek ek taşır, basit zamanlıdır.

5 Dikkat

- geldi, gelmiş, gelse basit zamanlıdır.
- Adı en sondaki ek fiil eki verir.
- gelseydi = şartın hikâyesi
- geldiyse = görülen geçmişin şartı

Gel- fiiliyle üç birleşik zaman

Basit zaman	Hikâye (-di)	Rivayet (-miş)	Şart (-se)
Geniş: gelir	gelirdi	gelirmiş	gelirse
Şimdiki: geliyor	geliyordu	geliyormuş	geliyorsa
Gelecek: gelecek	gelecekti	gelecekmış	gelecekse

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Birleşik Zamanlı Fiiller (Hikâye, Rivayet, Şart): adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 HİKÂYE

"Çocukken her yaz köye giderdik." cümlesindeki fiilin çekimi nedir?

- 1 Kök: git- (gid-)
- 2 İlk ek: -er (geniş zaman)
- 3 İkinci ek: -di (ek fiilin hikâyesi)

Cevap: Geniş zamanın hikâyesi

ÖRNEK 2 RİVAYET

"Komşumuz yeni bir bisiklet alacaktı." cümlesindeki fiilin çekimi nedir?

- 1 Kök: al-
- 2 İlk ek: -acak (gelecek zaman)
- 3 İkinci ek: -mış (ek fiilin rivayeti)

Cevap: Gelecek zamanın rivayeti

ÖRNEK 3 ŞART

"Sen geliyorsan ben de gelirim." cümlesindeki "geliyorsan" fiilinin çekimi nedir?

- 1 Kök: gel-
- 2 İlk ek: -iyor (şimdiki zaman)
- 3 İkinci ek: -sa (ek fiilin şartı), son ek: -n

Cevap: Şimdiki zamanın şartı

ÖRNEK 4 AYRIŞTIRMA

"gelmişti" fiilini parçalarına ayırıp çekimini söyle.

- 1 gelmiş: öğrenilen geçmiş zaman (basit)
- 2 -ti: ek fiilin hikâyesi
- 3 Adı sondaki ek verir: hikâye

Cevap: Öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi

ÖRNEK 5 TEST SORUSU

Hangisinde rivayet çekimi vardır? A) yatmıştı B) almıştı C) kalkacak D) okudu

- 1 C ve D tek ek taşır, basit zamanlıdır.
- 2 A: yatmış + -tı = hikâye
- 3 B: alır + -mış = geniş zamanın rivayeti

Cevap: B

MİNİ TEST

Birleşik Zamanlı Fiiller (Hikâye, Rivayet, Şart): 10 soruda kendini dene

Ad Soyad: _____

Tarih: _____

Doğru / Yanlış: _____

1. "Okurdum" fiilinin çekimi hangisidir?

- A) Geniş zamanın hikâyesi B) Geniş zamanın rivayeti
C) Şimdiki zamanın hikâyesi D) Geniş zamanın şartı

2. "Koşuyormuş" fiilinin çekimi hangisidir?

- A) Şimdiki zamanın hikâyesi B) Şimdiki zamanın rivayeti
C) Öğrenilen geçmiş zaman D) Şimdiki zamanın şartı

3. Hangisi basit zamanlı bir fiildir?

- A) gelirdi B) gelmişse
C) geldi D) gelecekmış

4. "Yazacaktık" fiilindeki ek fiil eki hangisidir?

- A) -acak B) -mış
C) -se D) -tı

5. "Erken çıksaydık yetişirdik." cümlesinde "çıksaydık" fiilinin çekimi nedir?

- A) Şartın hikâyesi B) Şartın rivayeti
C) Geniş zamanın şartı D) Görülen geçmiş zaman

6. Hangisinde rivayet çekimi vardır?

- A) bekliyordu B) beklermiş
C) beklese D) beklemişti

7. Hangisinde ek fiilin şart eki ile birleşik zaman kurulmuştur?

- A) gelmişti B) gelseydi
C) geliyorsa D) gelirmiş

8. Hangisinin hikâye çekimi yoktur?

- A) Gereklilik kipi B) Geniş zaman
C) Gelecek zaman D) Emir kipi

9. "Gelmiş" fiiline ek fiilin hikâye eki gelirse hangisi oluşur?

- A) gelmişmiş B) gelmişti
C) gelmişse D) gelirdi

10. "Okuyacaksa" fiilinde ek fiilin şart eki hangi basit zamana gelmiştir?

- A) Geniş zaman B) Şimdiki zaman
C) Gelecek zaman D) İstek kipi

Cevap anahtarı

1. **A** · oku-r (geniş zaman) + -du (hikâye) + -m
3. **C** · geldi yalnız görülen geçmiş zaman eki taşır.
5. **A** · çık-sa (şart) + -ydı (hikâye); adı sondaki ek verir.
7. **C** · gel-iyor (şimdiki zaman) + -sa (şart)
9. **B** · gelmiş + -ti = öğrenilen geçmişin hikâyesi
2. **B** · koş-uyor (şimdiki zaman) + -muş (rivayet)
4. **D** · yaz-acak (gelecek) + -tı (hikâye) + -k
6. **B** · bekle-r (geniş zaman) + -miş (rivayet)
8. **D** · Geçmişe dönük emir verilemez.
10. **C** · oku-yacak (gelecek zaman) + -sa (şart)

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/7-sinif-turkce-birlesik-zamanli-fiiller-hikaye-rivayet-sart-konu-anlatimi